

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

4. julija 1918

Pri Kristusu združeni v miru.

Blagrujemo, skoraj zavidamo mi, preostali, kedar se iz morja sedanje bridkosti dokopljemo v globino srca, v najskrivnejši kot po svetovni grozi še nezamorjene zavesti, blagrujemo nje, ki rešeni že v Kristusu uživajo mir, kakršnega nam svet, ločen od Kristusa, v svojem nenasitnem pohlepu ne more dati. Ko bo tudi v svetovnih pravicah odločeval glas preziranega Križanega, ko se bodo tudi državniki vrnili k Njega preprosti pravici: tedaj se porodi resnični svetovni mir, tedaj se vpokoji onemoglo, v krvi in solzah utopljeno srce bednega človeštva.

Gozd. Ljudska povest iz leta 1911.
Spisal J. Mohorov. (Konec.)

Minila sta meseca, ko da je minil en dan. Zapadel je prvi sneg. Tedaj se je začela Tona poslavljati. To bolno, koščeno bitje, ki je od ležanja vse živo po telesu usihalo iz jeseni v zimo, ni bila niti senca one prejšnje Tone. Bilo jo je videti nepopisno bridko znankam in vaščankam, ki so jo obiskovale in jo obso-dile: »Takale ženska, pa tako pride!»

Sodile so jo, da bo še par tednov. Edini Logar ni mogel misliti, da jo izgubi. Strašno se je postaral vsled njene bolezni...

Sedel je ob njej v polumraku za-grnjenih oken. Zunaj je bil vever zimski popoldan; veliko je bilo padlo snega. Zdaj se je udajal in kopnel. Tona je rahlo dremala, zadnje dni je venomer dremala, bu-diti jo je moral, da je jemala zdravil. Tudi zdaj jo je zdramil. Vzela je zdravilo in se rahlo osvežila. Logar je videl, kako ji dobro denejo zdravila, in zato je upal, dasi je bil zdravnik od dne do dne ma-lobesednejši in togotno zopr.

Je vedel, zakaj. Logar pa ni vedel in je upal...

»Janez,« je rekla Tona, »odgrni okno.« Odgrnil je. Nato je hotela, da odpre. Ustav-ljal se je, da je zunaj mrz, potem pa se je vdal.

»In zdaj me vzdigni,« je prosila z na-smehom. »Gozd bi rada videla.«

»Oh, Tona,« je odvrnil, »videla bi Ograjnico od tu, pa Ograjnica je zgorela.«

Kljub temu jo je privzdignil, da je sedela in se opirala na njegovo dlan. Lepi, bogati lasje so se ji vsuli izpod rute, ka-mor jih je vezala, da se ji niso klopčili. Moža je objela brezmejna bolest, ko je videl njeno šibkost, prozornost njene kože in breme las, dehtečih, svežih, plavih, pretežko breme za njene moči. Bilo mu je, ko da vidi prvokrat to bujno rast teh

las, da vidi prvokrat pod lasmi njeno vi-soko vedro čelo prečrtano od ostrih tem-nih obrvi, ki pod njimi tonejo trudne, ve-like njene oči. Hroplo je v njem boleti. Ona je rekla:

Ona se je nagnila na njegovo ramo. Nje-gova in njena roka sta se našli. Eno roko je držal ob njej, tako da mu je sedečemu slonela na prsih, kakor šibko dete na srcu orjaka.

Sestreljeni francoski aeroplan, ki ga je lastni letalec sam zažgal, da ne zapade letalo kot dobrodošli plen sovražniku.

»Lomilo se bo ponoči, ko zamrzne.« Ni odgovoril.

»Škoda bo; tako lepo drevje!»

On je vzdihnil: »Naj se lomi, samo ti mi ostani!»

Zadnje besede je komaj izvil iz sebe.

Strmel je preplašen vanjo in je videl njen nemir. Tedaj mu je morda angel va-ruh vdahnil besedo:

»Tona, preveč zahtevaš! Gozda ne bom sekali!»

Zgodilo se je kakor čudežno. Njeno

lice se ni raz-vleklo v bo-lesti. Otroško vesel nasme-h ji je igral na ustnicah.

Logar se je sklonil nad šepetajočo in jo slišal, da je rekla edino eno besedo:

»Hvala!»

Nato ni sli-šal nič več. Zaspala je bi-la hipoma in lahko, kakor umirajo bolni na srcu... Z zavestjo, da je zadostila za greh... Tudi nje so odbili zadnjo željo pred smrtjo, kakor jo je ona očetu.

×

Doba telo-ha in troben-tic, soldatkov in podleska, doba dime-čega se le-skovja in mu-žečega se vr-bovja...

K obupnim spopadom, ki se odigravajo na Flanderski fronti med Nemci in Angleži.

Logar gre ob bivši Ograjnici v polje. Za roko vodi Tončka. On je kakor hrast, ki so mu vršči viharji uklonili deblo, ona je kakor siničica, ki čebrija in skače ob njem, kakor kobilica. Gre sta ob polju in ograjnici in zavijeta čez pogorišče. Iz ogljastotemnih tal gledajo bujni šopi trave. Tončka se že veseli jagod in skače okoli, oče ji ne brani — modrasja zalega je zgorela! Ob gozdu stojita in ne vesta, ali bi krenila vanj. Potem pa le kreneta v les. Tončka je radovedna:

»Ata, zakaj raste gozd?«

»Zato! Kakor raste trava in roža.«

»Da! Pa zakaj je tako visok in trava tako nizka?«

»Tako je zrastel iz zemlje, in solnce ga je pojilo s svojo gorko močjo.«

»Zakaj pa raste tudi na skali?«

»Na skali ne raste!«

»Raste, vem, saj sem slišala praviti, da je na skali najtrši les.«

»Tudi to že veš?«

Z zahodne fronte: Angleški opazovalni avtomobil v sovražnem ognju.

»Da, pa tudi vem, da ima gozd svojo bolezen.«

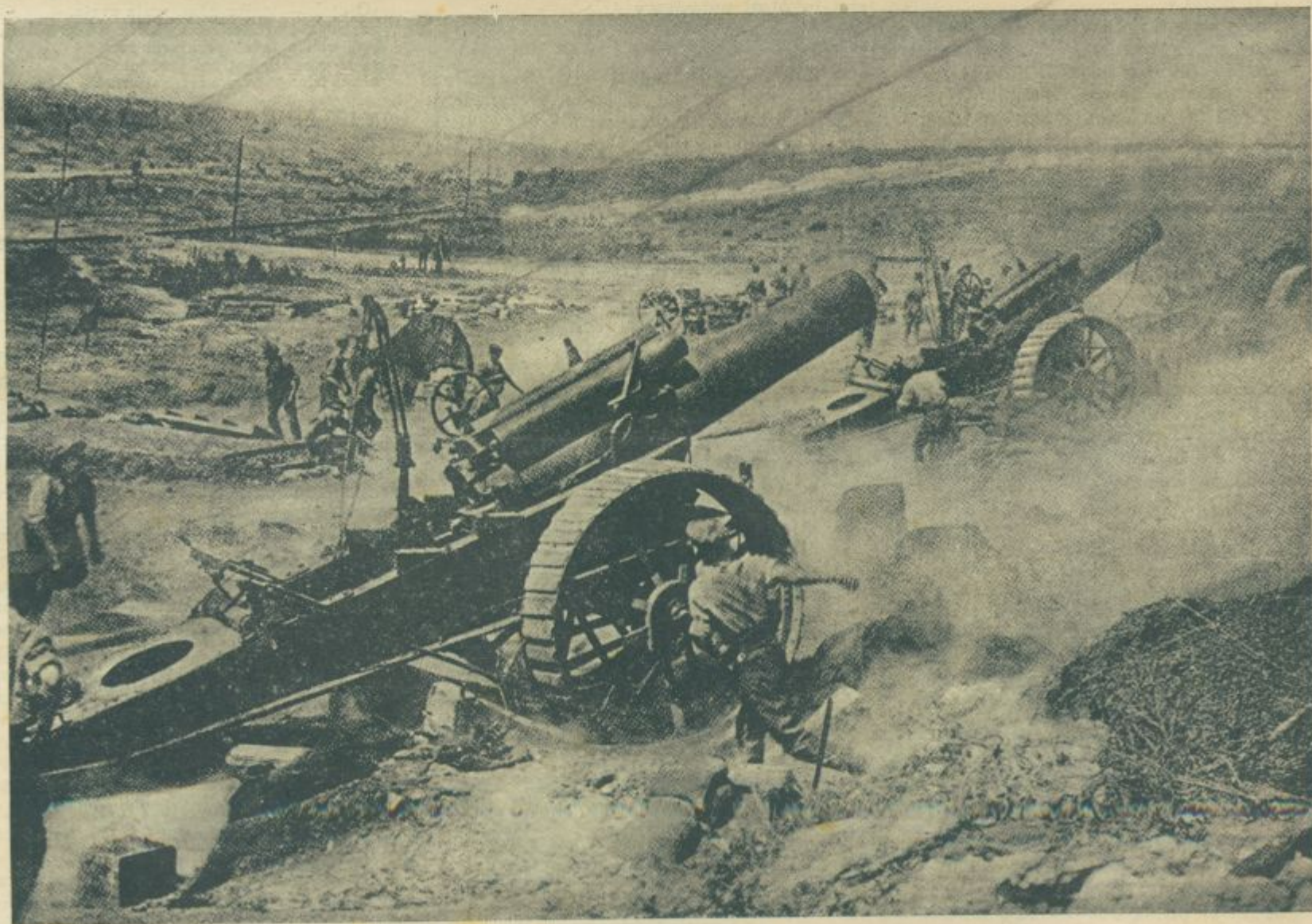
»Glejno, kakšno?«

»Lubadarja!«

Mož se zamisli, ona tudi; nato vpraša:

»Čudno, ata, kaj ne, da mora vse umreti! Zakaj pa so umrli naša mama, ata?«

»Bolna je bila, hudo!« je rekel kratko in obenem zamahnil z roko.

Angleški dalekosežni topovi krijejo lastne in druge infanterijske čete ob protisunku na Nemce.

»Ne zato! Veš kaj, tako povem, pre-nagli so bili.«

»Tončka, tega ne smeš govoriti.«

»Saj mi je Mica povedala.«

»Mica tebi preveč pove!«

»Kajpak,« odgovori dekletce dosledno resno, kakor da govori kratkobesedna njena mati:

Tončki, prepovedati ji pa tudi ne more. Tončka si sicer sama pomaga in često še zavrača Mico:

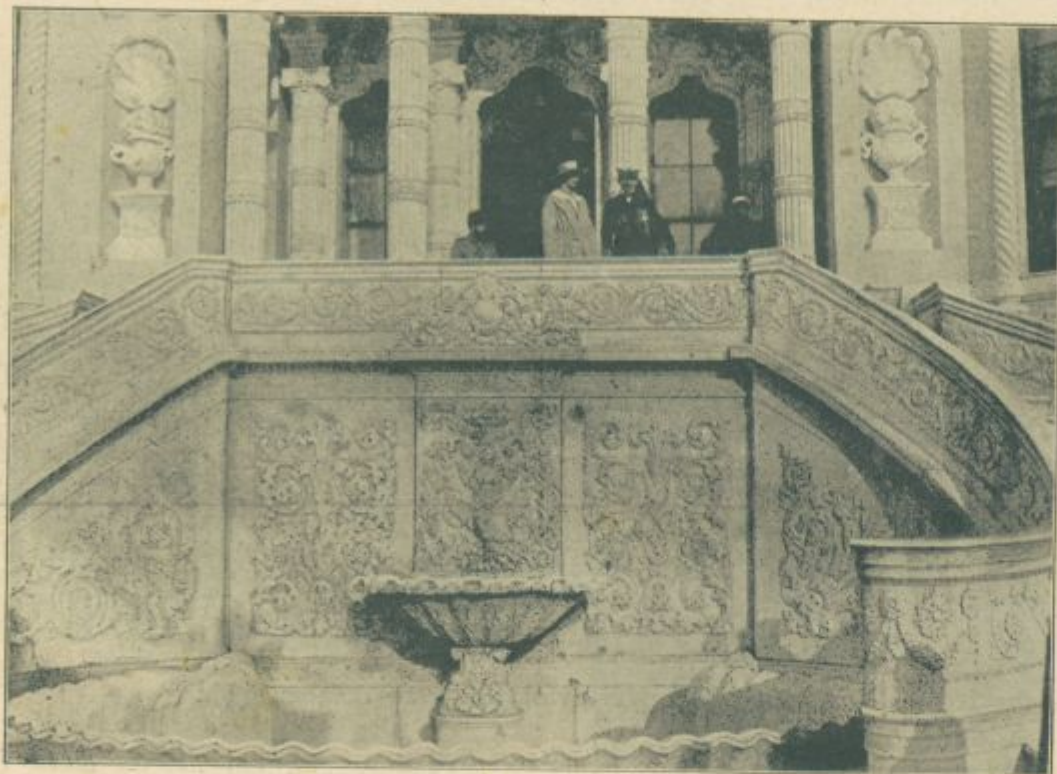
»Veste kaj, teta, vse pa tudi ni res, kar Vi poveste!«

Mica debelo pogleda in ne more do-umeti:

»Kakšni so otroci dandanes. Ali so

koristi njim, ki mali iščejo tvojih malih sadov gob, ki jih je zapustila v testamentu go-bova mati Lukovemu Francetu in vsem njim, ki imajo za gobe slabe oči ...

To pa zato, ker jih je preveč ljubila in so se ji smilile, da ne bi rastle več, če jih vidijo človeške oči ...

Cesar Karel in cesarica Zita na Turškem. Na stopnišču gradú Geksir pri Carigradu.

»Kajne, tega bi mi tudi ne smela po-vedati, da bi jaz zdaj lahko dobila mačeho, če bi ti hotel.«

»Pa je ne boš dobila,« se nasmeje oče, »mačeha ne, Tončka.«

»Saj je tudi maram ne!« odvrne otrok v svoji čudovito naivni resnosti. Oče pa se zagleda in zamisli v bujno rast lesov-ja, v poganjajočo silo stoletnih plodov, or-jakov, velikanov, ki so prestali vihar in sušo in požar, težo zime in valovanje po-mladnih vetrov in dišejo zdaj s polnimi prsi in pijo luč in solnce in dan, in ga kremenijo v sebi, tem-ni, raskavi, resni ...

Čudovito občudo-vanje napolni možu vse srce to veličastvo lesov, to tiho orjaško življenje, ki so mu leta, kakor človeku minute, ta moč, ki sega od praočetov v pravnuke in še dalj, in raste, kljubuje vi-harjem in živi, živi ...

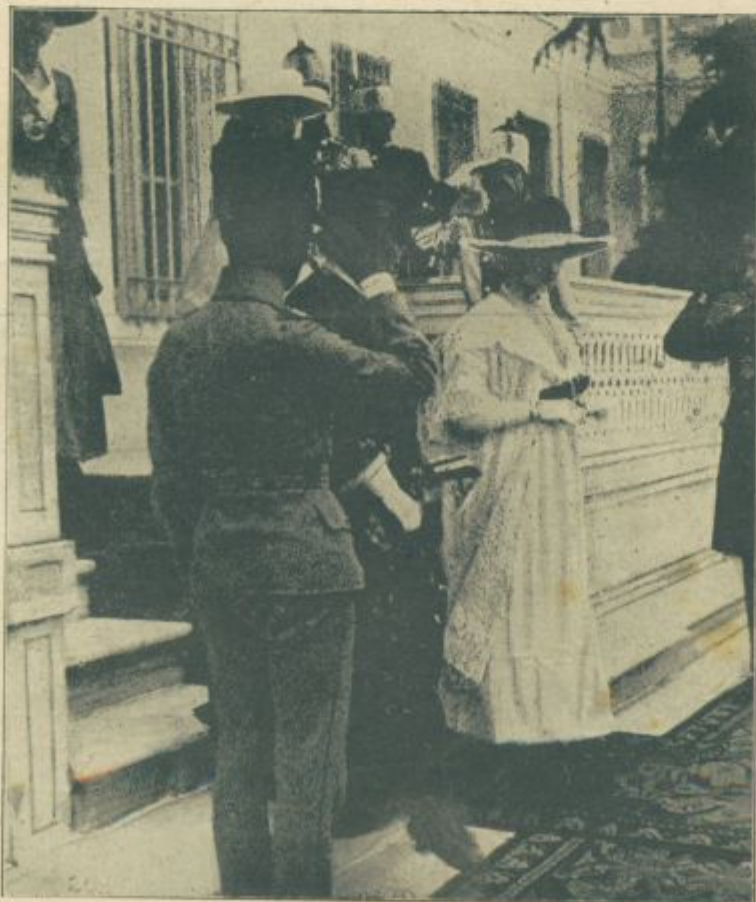
Ob mrakovih šu-mi zamolklo v njem. Mica pravi, da so to glasovi vicanih duš, ki so davno umrle in jim je težko slovo od gozdov. Najglasnejše pa da so duše njih, ki jih je gozd končal, bodisi da jih je v njih pičil gad, bodisi, da jih je ubilo drevo ...

Logar jo posluša in molči. Ni mu prav, da Mica preveč pove

to še otroci, ki staremu človeku očitajo, da nič ne ve! Kam gre svet? Sveta Ma-rija in Mati nebeška.«

×

Zeleni gozd! Bogastvo naše zemlje! Stoj in rasti in naj ti bodo prizanešeni viharji, žledovi in mrazovi. Razvedrjaj jim srce, ki ljubijo tvojo lepoto in moč in

Naša cesarska dvojica na Turškem. Cesarica Zita odhaja iz kioska Mirasima v Carigradu.

Patria! Povest iz irske junaške dobe.

Spisal Henrik Federer; poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Ne da bi vedel, kako da je prišel do tega stavka in zakaj je to storil, je segel, petja poln, s svojimi okroglimi, urnimi prsti v kitaro, in ne da bi kaj drugega pogledal, razen to, kar je, iz te sobe zamak-njen, gledal v duhu, namreč visoke, dra-žestne stvari iz svojega pesniškega kralje-stva, je zdaj to opeval s svojim sladkim, mladim tenorjem. Oči je na pol zaprl in nihče ni vedel, ali je te stihe vzel iz spo-mina ali iz starih listin ali iz diha stvariteljskega trenutka.

Robert se ni več smejal in norčeval. Ljubil je pesem kot vsi plemeniti Irce, pa naj se je nad pevci še tako hudoval kot nad mehkužneži. »Pst!« je dejal, ko je bilo že vse tiho, da bi se miška slišala, in je z razburjeno glavo posnemal ritem kitice.

Tom je pa pel:

»O z morjem obdana zemlja trpinov,
noben osvojevalec te ne more premagati;
tvoji travniki so bogatejši od kraljevskega odela,
tvoj gozd je stal tisoč let pred Londonom,
tvojih kolen nihče ne upogne!«

»Tvojih kolen nihče ne upogne,«

je slovesno za njim šepetal Roby.

»O otok — majka nam, vrata sveta,
od Boga blagodarjen, trpinčen od krvnikov,
svoj celi ugledaš prekrasni svet
še le v smrti, kot oni prvi junak,
ki so trinogi ga v smrt kamenjali.«

»Ki so trinogi ga v smrt kamenjali,«

je Roby za njim zasanjal in v ponosu in ugodju teh vrstic občudujoči deklici poleg sebe pristrčno stisnil roko.

»Ko bodo nekda o tem, kar je bilo,
le razvaline še govorile,
boš ti še cvetela edina ob robu
opustošene zemlje zemlja najzadnja
svetnikov in junakov.«

Tu je Tom prenehal. Njegove roke so še trepetale nad strunami in njegove meh-ke drobne oči so še vedno strmele skozi okna in ves vidni svet proti večnosti.

»Svetnikov in junakov!« je vriskal Ro-bert Emmetu. »O kako čudovito si pes-nil! Odpusti mi vso neotesanost! Ti si resnično pevec kot Ossian in Burns! Tvoja pesem odtehta sto pušek.«

S tem je Emmet divje dirjal proti okrogličastemu Tomu, ki se je vedno bolj in bolj vračal v resnično življenje, in ga je objel in poljubil tako silovito, da je v Sari vstala hitra, mala ljubosumnost. Le senca, toda premeteni dečko jo je takoj odkril.

»In ti, Sara, tudi, poljubi ga!« je na-vdušeno zapovedal. »Saj ti si Irska, ze-lena, mlada, sveža Irska. Poljubi ga, svo-jega mladeniškega pevca!« — In Emmet je tiščal obe plahi osebeci skupaj in je brez zavisti gledal, kako je plavolasa šestnajst-letna Irska poljubila šestnajstletnega, z mahom poraščenega Skalda sredi na petja prekipavajoča ustea.

»Jaz pa,« se je šalila gospa Curran, »jaz pa seveda zopet ne smem na to nič reči. To so časi, ko smejo matere v sve-tovni zgodovini in v otroški sobi gledati in molčati!«

»Govorite, zapovedujte, ukazujte, poveljajte! Storili bomo, kar hočete! Ali naj grem nad London? ali dublinski grad razstrelim? ali vzamem ladjico in angleško bojno mornarico na dno morja pogreznem? Kaj naj naredim?«

In Emmet je vrtel kapo nad glavo, kot da bi bilo samo tega še treba, da se izvedejo njegovi svetovni načrti. Ko se pa lady Curran ni mogla odločiti niti za obleganje na suhem niti za bitko na morju, je Emmet zaenkrat bobnal prepovedano irsko koračnico fantov - želodarjev v divjem šestnajstinskem taktu po vseh stolih in oknih v dvorani. Človek bi bil utegnil misliti, da je cela Irska vstala in da koraka z viharim slavnostnim korakom skoz to sobano in mimo svojega bodočega voditelja.

3.

Bil je čas izpitov v kolegiju sv. Trojice!

Če je bila roka že vedno težka, se je sedaj po izgubljenem Fitzgeraldovem junaškem činu izpremenila v pretežko, železno pest, ki je Anglija ž njo irskega polbrata k tlom tiščala. Toda tem skrivneje in globlje se je godilo obupno, uporno razpoloženje v ljudstvu. Katoličani in protestanti so v tem mislili iz ene duše. Toda škofje so prepovedali svojim vernikom najmanjši uporni pokret. Tega pa marsikateri trmasti Irec ni mogel umeti, da bi zoper gosposko, ki denar in kri izsesava, ne smel brusiti sabelj. Toda vsak tudi najbolj trapast dečko je uvidel, da bi katoliški državljani ob vstaji še enkrat toliko zastavili: poleg svojih državljanskih še svoje že itak pičle cerkvene svoboščine.

Ko je torej brzela govorica po deželi, da bodo zadnje ostanke irskega parlamenta razpustili in vse urade na Angleško zvlekli, je marsikateri župnik svojim ovčicam težko, težko dopovedoval, da je junaštvo potrpežljivosti večje nego junaštvo samokresa, in marsikateri stari, ljubljani father¹ je videl s prižnice tuintam kozlička, ki je kozliček ostal, in o katerem je vedel, da se bo še tisti večer v smrtnem pobratimstvu »želodnih src« ali »svobodnih fantov« ali »morskih dečkov« pojavil in najbolj srdito meketal.

Bilo je za časa izpitov v kolegiju sv. Trojice! V pivnici »pri medvedji taci« prav zadaj v Kositrarski ulici se je iz gосто napolnjene točilnice zdajpazdaj čisto nesumljivo dvignil mlad fant, vzel svoje pokrivalo in šel mesto na ulico v temno vežo. Za stopnico od tal je stala omara za posodo, ki je imela zgoraj okence, spodaj pa naslonjač. Toda predali in ključavnice in zidci so bili le naslikani. V resnici so bila vratca, ki so se, če si pritisnil na gumb, odprla in zaprla. Tu notri so mladeniči lezli in trkali na zadnjo steno. To ni bilo nič drugega ko vrata v skrivno sobo dijakov-želodarjev.

Tu so sedeli protestantski in katoliški dijaki pomešani, toda vsi Irci s svetlimi in močnimi, vodenosivimi očmi, na stolcih, zabojih, deskah in podnožkih in so opuščali dve stvari, ki sicer brez njih ne morejo živeti: ropotanje s težkimi čevlji in kajenje. In kakor šelest vetra je bilo to, kar se je od ust do ust izpreletavalo. Pa so vendar govorili mogočne reči.

Vsakdo je pripovedoval, kakšnih tovarišev je pridobil, koliko denarja je nabral za revolucijsko blagajno, katere hiše je v Dublinu zanesljivo k stranki pritegnil. Bil je torej resnično radosten šelest in sladko, blaženo brnenje kakor v juniju pri

čebelah, kadar z blestečimi, v solncu razgretimi krili brže k panju, da poneso cvetni prah v satovje, dočim kraljica z blestečimi očmi gleda, kako se bogastvo množi, in kaznuje, če katera leno prihaja, in se smehlja, če se je katera čez mero borila in naplenila. Tako je preizkušal Emmet svoje delavce, in prav do čudeža je dose-

cev ali sovraštva proti zatirancem od zadnjega zborovanja. Ti mladi in godni dijački so vse oblezli, kjer je bilo kaj nasilja. Nič se jim ni izmuznilo. Nobena angleška kletev, noben irski krik. Kot teman oblak so se razlivalje težke litanije obtožb in vsi obrazi, pravkar še tako jasni, so se omračili.

Naša cesarska dvojica na Bulgarskem: Cesarica Zita se pelje v spremstvu bolgarskega princa Cirila v kraljevi dvorec.

zalo, kako so se ga vsi potihem bali, odkrito pa in glasno ljubili, tako da bi bil šel vsakdo zanj v ogenj in vodo.

Po »delu« je prišla na vrsto »velika tožba«.

Emmet je moral — tega tovariši niso drugače trpeli — sedeti v edinem stolu tega prostora, kajpada starodavnem, krasno rezljanem naslonjaču. Pokonci je v njem sedel in njegove nategnjene, žlahtne roke

Naša cesarska dvojica na Bulgarskem: Župan v Sofiji sprejema visoke goste po starodavni slovanski navadi s kruhom in soljo.

Po mali čumnati je zašustelo lističev. Mnogo jih je potegnilo po tri in štiri iz žepov. Na njih je stalo natančno zaznameno z imeni in dnevom in podrobnostmi, kar so odkrili prijaznosti do zatiral-

so se vedno bolj vroče zapičale v levje glave naslonjal, čim večje in čim bolj srdite tožbe so se gnetle proti njegovemu sodnemu stolu. Njegov mali, debeli bratranec ali sluga ali njegova pručica ali kar

¹ Duhovni oče, župnik.

je že bil, Harry Goes, dijaček prvega letnika z neskončnim šopom rumenih kuštravih las, je sedel najraje poleg svojega staršega in tako močnega bratranca na tleh in strmел proti tem ustom in temu očesu kot železo, prav kakor je pač kak praznoveren, bojevit vojak starih časov proti Marsu na nebu obračal upolne poglede.

In zatelebani dvanajstletni dečko je mislil, da bo njegov visoki bratranec nekoč tako sedel med Anglijo in Irsko in sodil. In morje se ne bo genilo in zbornica

Dr. František Lad. Rieger,

veliki češki politik in predsednik odbora za zidanje „Narodnega divadla“ l. 1868.

lordov in prostakov še manj, celo noben kralj in noben general ne bo črnil, če bo Robert Emmet kot z brona vlit sedel in britanske narode zaslišaval. Kot kralj kraljev in kot oče očetov bo ta lepi, strogi mladi zapovedovalec vsakomur pravico podelil. On, Harry, nedolžno dete, je potem pač položil svojo mehko deško roko pod noge svojega gospoda v neki brezmejni vdanosti in ponižni podvrženosti, kakor je mogoče le pri dvanajstletnem nasproti osemnajstletnemu tovarišu in ki izgine kot pijanost ali pa se prenese na veliko človeštvo, če hoče človek pri tem zdrav ostati.

Toda komaj je Emmet psička zapazil, ga je nevoljen od sebe bacnil. In mali debeli Goes je bil nato nesrečen in je globokoumno pretuhtaval, kako bi pač mogel najveličastnejše za Emmeta in njegovo stvar umreti, s sijajem in polomom in solzami veselja.

»Ne čakajmo,« je dejal starejši Corbet, dolg, suh, hladen človek, »Tom seveda ne bo možbeseda.«

»Prišel bo,« je ugovarjal John Brown, najbolj bled in najbolj nervozen med vsemi.

»Ne,« je zdaj tudi mlajši Corbet pomagal, »Tom je prestrašopeten ali prelen!«

»Ali pa preveč katoliški!« se je norčeval Lersby.

»Tiho!« je Emmet rahlo zapovedal.

»Ti pa, želodar Mac Walter, poročaj!«

»Bratje Merethi so prinesli dekanu pri Sv. Francišku desetino. — Vse sem videl. Bilo je voz ovsa in dva soda orehovega olja in vrečica puha.«

»Zapiši!« je zapovedoval Emmet čez ramo proti kotu v ozadju, kjer je gledalo okence proti vrtu na dvorišču in je kratkovidni Lersby na tleh poleg hlevne svetilke

v velikansko knjigo vneto zapisoval vse obravnave.

»In ti, Lowis Gernohting?« je zdaj izpodbujal Emmet veliko prijaznejše rdečeličnega, toda boječega, okornega dečaka.

Ta je dolgo iskal po vseh šeststih žepih svoje obleke, izvlekel nazadnje papirnat trak — pravo trakuljo — iz odprtine na prsih in trudoma bral: »... Tekom treh ur... stara žena in njen domnevni zet... in... trije — domnevni ze... zetovi sinčki... med njimi eden še... domneven dojenček... in domnevna gospodinja... nadomestujoča domnevno umrlo mater... in ena mačka... in tri kure... in nič drugega kot voziček pohištva... in... pri ničli... in tri ure... in Corradu, šerif, to dela!«

Emmet je ostro pazil in je raztrgani stavek hitro zase skrpal. Najemniško družino torej, ki ni mogla o pravem času plačati, so brez odloga pod kap postavili. Emmetova svetlordeča, tenka usta so postala še tanjša in še bolj rdeča, kot krvava preseka v obrazu in njegov rahli: »Tiho bodite!« se je slišal kot da bi z nožem razrezal. Zakaj okoliinokoli je skoz sobo curljaj pritajen smeh in se je kmalu izpremenil v mrmranje in kruljenje, zakaj raskavo irsko grlo se za cel svet ne more potihem smejati. Le psiček pri Emmetovih nogah je hihikal kot poredna deklica.

»Kaj hočejo te kure in mačke in njih domnevni pravnuiki in babice pri ničli?« je vprašal s svojim potepuškim in še nezlomljenim glasom.

»Domnevno zmrzniti!« se je norčeval mlajši Corbet.

Zdaj je krohot že bolj polno ropotal po sobani. Zakaj dovtip je za Irca velika uteha, da si ga niti med mrežo in vislicami ne odreče.

Samo Emmet se ni smejal, in kakor hitro je debeli Goes to zagledal, se je takoj kar moč resno namrdnil in je prožil v

posmehljivce kritične poglede najhujše ostrosti. Emmet je pa pustil, da so se dečki nasmejali in je jecljavcu dobrohotno namignil, naj odstopi. Potrpežljivo je čakal, da je zadnje čečkanje tam zadaj v zapisnikarskem kotičku zamrlo. Nato je dejal v svoji knežji ponaši brez najmanjšega razburjenja:

»Pripisi, prijatelj Lersby, da je sv. Nikolaja dan, ko si Irce v zakurjeni sobi podarjajo sladko pecivo in lepa prazniška oblačila, piši, da je sv. Nikolaja dan šerif Corradi s Portstreeta vrgel iz hiše starčka in vdovca in tri otročiče in njih mačico in njih troje kur, ker niso mogli najemnina na minuto natančno plačati in da se ni držal osemndevnega postavnega odloga, ampak je sirote od poldneva do popoldanske malice v sneg posadil. In še to zapiši, da bi Anglija vse Irce rada tako z otoka pometala, tekem par ur — v morje ali v daljino, pusto kolonijo ali v večni led na severniku, da bi se sama in nasladno ugnezdila v naši stari, ljubi, slavni domači hiši. Prosim vas, ali naj se na to smejemo?«

(Dalje.)

Razno.

Eden izmed mnogih.

Ciril Jeglič.

Družine so sedele pri južini, le psi so zalajali, ko se je nenadoma prikazal pred vasjo. Star je bil, bosonog in kosmatega, ponižnega obraza, čez pleča je imel optano ohlapno vrečo; taki so berači in psi so vedeli takoj, da je prav, če zalajajo na njim.

Berač je obstal pod kozolcem, pogledal na trato, na lipo kraj nje, ter se ozrl po belih, prijaznih hišah. Ni ga bilo človeka od nikoder. Vendar se je odkril in z obema rokama dvignil, kar je bilo treba pokazati.

»Krupa na krpi, cunja na cunji — kaj je to?« je zaklical s pojočim, veselim glasom.

Suknja, ki so jo videli psi, je bila zares čudna: sestavljena iz nešteto kosov, zelena, črna in rumena, živih in obledelih barv, pol stara, pol nova, še nedodelana, a vsa starinska od premnogih krp in prišitkov; po hrbtu je bila zamazana od ilovnate zemlje, tu in tam se je pa svetlikala, kakor polikana z maščobno prevlakom; od nje je dehtel zoprn duh plesnivosti. Živali so se ogorčile, najsrboritejši pinč je hlastnil z zobmi po franžastih škricih.

»Hop!« je mahnil berač, smejoč se na ves glas. »Kaj, ti je všeč? Krpa na krpi, cunja na cunji — le pogledjte! Dilidi, dilidi...« Spet se je ozrl na bele, prijazne hiše. A še zmerom ni bilo nikogar od nikoder. Zato se je nekoliko plašen približal prvemu pragu in razprostrl sukno po tleh. Pa je pokukalo izza vrat rdečelično dekletce, z žlico v ustih. Berač se je močno obveselil in se ji je priklonil.

»Kje so pa oče?«

Takrat se je brž prikazal hišni gospodar, mogočen, ponosni kmet; pred pragom je pljunil, nato se je nezaupno ozrl na prišleca. Malhar je pa vnovič pozdravil in roke so se mu tresle od veselega navdušenja.

»Krupa na krpi, cunja na cunji! Kdo, mislite, da jo je napravil?«

Bedřich Smetana, slavni češki skladatelj, ki se je l. 1868. z njegovo opero »Prodano nevesto« otvorila novodobna češka opera v češkem narodnem gledališču »Narodnem divadlu«. — Ta opera je, docela zložena v slovanskem, češkem duhu, šla kot v slavnostnem izprevodu po celem svetu in postavila češki narod tudi glede glasbe v prvo vrsto kulturnih narodov.

»Hm!« se je odzval kmet malovažno.
»No, kaj menite? Kdo je napravil to
lepo suknjico, a?«

»Ti že ne,« je odgovoril kmet.

»Kakopak! Jaz sem jo, na rokah sem
jo sešil!« Starec je poskočil na eno samo
nogo, nato je kleknil na tla, razravnal ljub-
ljeno odelo in obrazložil:

»Tako je. Moje nadležne roke so nare-
dile to lepo suknjico. Pa nisem krojač — ej,
kako bi neki bil? Kdo drugi bi jo bil vrgel
proč, takovo cunjo. Joj, kakšna cunja je to
bila: luknja pri luknji! Jaz pa vse zašijem.
Najdem raztrgan klobuk, razrežem in priši-
jem... Ampak to da dela! Joj, celo leto
bom še delal to suknjo, mojo suknjico...
Poglejte, tukajle je zmanjkalo sukanca! In
šivanke, ko se precej zlomijo...«

»Kam pa greš?«

»Kam?« se je začudil berač; kakor da
mu je pregnala smeh žalostna skrb. Vstal je,
strmeč pogledal kmeta in roka se je steg-
nila v redke, sive lase. Pa je pogledal še
naokoli po belih, prijaznih hišah, kjer so že
stale na pragih ženske in otroci ter smejoč
se gledali nanj...

»Dilidi, dilidi! Čakajo me, moram brž k
njim...«

»Hm!« se je obrnil kmet. »Najbrž, da
je neumen.«

Berač je pa pobral svoje reči ter stekel
po kolovozu, kar so ga nesle noge.

»Že grem, prijateljčki moji, — dilidi!«

A kadar je dospel k hiši, je slednja bila
zaprta in gluha. Pa je tekel naprej po ko-
lovozu in, ko ga je že skrilo cvetoče drevje,
se je še vedno čul pojoči, veseli glas: »Krp
na krpi, cunja na cunji: Kaj je to? To je
suknjica, moja lepa suknjica, dilidi...«

Zakaj hujšamo.

Ko srečujemo svoje znance na cesti, se
prepričavamo od dne do dne, da hujšajo in
pešajo. Zadovoljno zalit obraz je že prava
redkost, celo otroci imajo nemirne, prepla-
šene oči. Ne hujšajo pa
samo tisti, ki zares stra-
dajo, hujšanje opazujemo
tudi na onih, ki so se pre-
skrbeli in se preskrbujejo,
hujšanje pravzaprav ni
toliko posledica pomanj-
kljive hrane, ampak po-
sledica razburjanja in tru-
da, ki je v zvezi s pridobi-
vanjem današnjega kruha.
Kakor v pradobi moramo
uporabljati zvijačo, silo in
vztrajnost, da si priborimo
kosček trdega kruha, in
ko ga uživamo, vemo, da
ga primanjkuje tisočim,
in ko ga nesemo domov,
se stega tisoč rok po njem.

Sedaj smo ljudje skoro
kakor zverina. Ko vstane
volk, ko se prespi lisica,
se zbudi medved, mislijo
samo na to, kako in kje
bi dobili hrano za svoje
mladiče, za sebe. Ta skrb
izpolnjuje živalsko dušo
popolnoma, ta skrb jo
spremlja skozi vse življe-
nje, pridružuje se ji tudi
nevarnost na lovu. Zver
ali žival, ki živi od lova,
se ne odebeli in ne živi
dolgo. Lev, ki živi v pu-
ščavi in si lovi živež, do-
čaka 20 do 30 let; v jet-
ništvu, kjer nima skrbi
za živež, živi 60 do 70

Ob slavnostih v Pragi v letošnjem maju: Češko-slo-
vaško ženstvo v pestrih narodnih nošah pri vzprejemu
gostov na Karlovem trgu.

let. Domača živina, ki dobiva svojo krmo
redno in po potrebi, se odebeli in je mirnega
značaja.

Ljudstva, ki žive od lova in ribarenja,

do hujšanja in končno do popolnega pe-
šanja, zato postajamo nezmožni bodisi za
dušno ali telesno delo. Razburjenje, ki sledi
dan za dnevom, je naš grobokop, vedno po-

se ne odebele. Kulturni človek
pa je bil pred svetovno vojno
podoben kulturni živali v hlevu.
Skrbi za živež, vsaj takih ka-
kor dandanes, ni bilo in tako
se je redil človek kakor žival.
Zdaj se začena gospodinji dan
s skrbjo: Kaj bomo danes jedli?
— Ni masti, ni krompirja, ni
moke, ni kruha. — Kdor je
pogumen, vztrajen, kdor se ne
sramuje in ni vesten in ima poln
žep in polne roke, tak iztakne
najbolj skrite vasi in privleče
z dolgih utrudljivih in napor-
nih roparskih poti svoj plen
— ves čas v strahu, da mu ga
ne odvzamejo, kadar bo mislil,
da ga ima že na varnem. Ta
večni boj z zaprekami, ki jih
nismo poznali poprej, težave,
ki nam jih nudi vsak dan, ža-
litve, ki jih moramo požirati, to
nas naredi podobne zverini,
pračloveku, ki je živel od lova,
med nevarnostmi. Tu nas sune
redar, vesel svoje oblasti, tam
nas zafrkne mlada prodajalka,
tu zareži na nas uradnik kakor
pes, tam nas prezira branjevka,
mesar. Ko stopimo v prodajalno,
stisnemo rame, sklonemo glavo
in lovimo z očmi pogled mogoč-
nikov, ki nam dele milosti za
drag denar in lepo besedo. In
to nas izmuči, to nam izrablja
živce in nam suši mozeg. Na-
vaditi se ne moremo nikakor
na to, ne moremo ozdraveti, se
umiriti, kajti vedno nove, po-
sebnostne odredbe nas vsak
čas razburjajo in tako pridemo

Izza slavnostnih dni v Pragi sredi letošnjega maja: Češko-slovaška deca v slikoviti narodni noši.

gosteje slišimo o nagli smrti ljudi, človek pravzaprav ne umrje več, kar zgrudi se in ga ni — dušo, življenje in moč življenja, mu je vzela že davno vojska, lačna krvopija, ki nam hoče izsesati poslednjo kapljico krvi.

Zmes.

Dosledno.

Državni svetnik Simon je bil nekaj časa poslanik v Stokholmu, kjer je občeval z visoko gospodo, a se ni uklanjal vselej navadam, ki vladajo v takih krogih. Nekoč je bil povabljen pri sitni grofici Ličenski na čaj. Pri živahnem pogovoru se je izpozabil Simon tako, da je vzel sladkor s prsti namesto s kleščicami za sladkor. Grofica Ličenska se je namrdnila in je ukazala slugi, da odnese sladkor in naloži drugega. Simon je zastal za hip v svojem izvajanju o neki važni stvari, pa le za hip — govoril je naprej. Ko pa je končal, je vstal in izpil svoj čaj, stopil k oknu in vržl dragoceno

Sprejem dr. Korošca na Vrhniki.

Dekleta v narodni noši pozdravljajo dr. Korošca pred Društvenim domom.

časo skozi okno. Grofici je pojasnil smehljaje: »Hotel sem Vam prihraniti trud, da bi ukazali slugi, da stori to, kajti če so umazali moji prsti sladkor, so moja usta še bolj umazala čašo.« Priklonil se je in odšel.

Lep svetopisemski izrek.

Neki duhovnik se je peljal po železnici. Med gosti je bila tudi neka gosposka ženska, ki je kar naprej z neslanimi opombami zasmejovala vero, samostane, duhovne itd. Duhovnik je molče skoz okno ogledoval okolico. Ker se le nič ni zmenil, ga je naravnost nabodla: »Gospod župnik, to vas mora vendar zanimati, pa čisto nič ne rečete?«

Duhovnik ji pa odvrne: »Ne utegnem, sem ravno mislil na lep svetopisemski rek v četrti knjigi Mozesovi, 22 vrsti.«

Dama radovedna: »In kako se ta izrek glasi, če smem vprašati?«

Duhovnik: »Ko je oslica govorila, je prerok molčal.«

Velik krohot med poslušalci in ženska je kot preplašena lisiča izginila v drug kupe.

Skrb za varstvo dostojanstva.

Znana Angležinja Lady Montague, ki je l. 1716. obiskala dunajski cesarski dvor, priporoča sledečo dogodenco:

Dve plemeniti dami sta se s svojima šesterovprežnima kočijama zadeli v neki zelo ozki ulici, da nista mogli ena mimo druge. Da bi svojemu dostojanstvu gotovo ne škodili,

se ni hotela nobena drugi umakniti, ampak sta trdovratno čakali druga proti drugi obrnjeni do dveh ponoči, ko je sam cesar poslal stražo, da je prevzetni prismoj z veliko težavo stran spravila.

Povabilo, ki se ne sprejme.

Trgovec v Quebecu, Anton Dorion, vdovec, je bil nevoljen, ko je dobil povabilo k novoletnemu obedu meščanov in je videl, da so povabili tudi njegovo rajnico ženo, dasi so

bili vsi meščani pred kratkim na njenem pogrebu. Dorion je odgovoril, da sprejme povabilo zase, da ga pa ne more sprejeti žena, ki se nahaja na drugem svetu. Drugo leto je vznevoljilo Doriona zopet povabilo, glaseče se na njegovo rajnico ženo. Pisal je: »Jaz zase sem pripravljen udeležiti se prijaznega povabila, prosim pa, da oprostite mojo ženo, ker leži še vedno na pokopališču sv. Ane. Jako se bojim, da bi ne prišla na misel, da bi se še k meni vrnila, zato prosim, da bi jo črtali iz seznamka onih, ki jih mislite povabiti drugo leto.«

Ljubeznivi kralj.

Tomy Keller piše: Friderika Viljema I., pruskega kralja, ki je imel vedno meč ob boku in mogočno trstiko v roki, se je marsikateri njegov podložnik tako zelo bal, da se mu je — če le moč — izognil. Ko je nekoč neki jud pred njim bežal, je tekel za njim in ga prašal, zakaj beži. Ko mu je jud dejal, da zato, ker se ga tako boji, ga je kralj pretepel in ga zraven prijazno poučeval: »Ne bati se me, ampak ljubiti, ljubiti me morate!«

Svarilo. »Kaj? Oženiti se hočete, mladi mož? Svarim vas! Dajte si dopovedati! Jaz sem se štirikrat oženil — pa nikoli več!«

Pri sodišču. »Sicer nista s pričo nikoli skupaj zadela?« — »Pač, enkrat sem mu eno za uho prisolil.«

Pri ujetnikih. Vojaški stražnik (doma iz velikega letovišča): »V miru smo živeli od tujcev.« — Zamorec (iz dežele ljudozrcev): »Mi tudi!«

Najhujša kazen. Stražnik (pelje ponoči drhal pijancev): »Tako; samci greste z menoj v stražnico, oženjeni pa domov po svojo kazen.«

UTRINKI.

Domnevanje je seme obrekovanja.

Marsikateri pisatelj toliko piše, da ne utegne misliti.

Skaza in mojster sta si v tem enaka, da se nobeden pravil ne drži.

PRVI SLADOLED. — A.: »Kaj si obnorel, da ješ toliko sladoleda?« — B.: »Sedaj ga še jem, kolikor hočem; ker bodo kmalu vpeljali izkaznice tudi za sladoled, ga bom jedel, kolikor ga bom — smel.«

Framydol je sredstvo, ki pomlaja rast las, tako da rdeči, svetli in osi- veli lasje in brada dobijo trajno temno barvo. Ena steklenica s poštnino vred K 3-25, po povzetju stane 45 vin. več.

Rydyol je rožna voda, ki blede lica naredi nežno rdeča. Učinkuje čudovito! — Ena steklenica s poštnino K 2-45, povzetje 55 vin. več.

Naroča se pri: **JAN GRODICH**, drogerija »Engel«, BRNO št. 365, Moravsko.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.